

Bepaalde aanvankelijk stadsontwikkeling de dikte van de wethoudersportefeuille van Frank van Beers, sinds september vorig jaar heeft hij ook bouwhistorie, archeologie en monumentenzorg onder zijn hoede. Tijd dus om deze wethouder - sinds 1 januari 1996 van 's-Hertogenbosch, eerder (vanaf '94) van Rosmalen - te vragen wat de rijkelijk bedeelde oude Hertogstad van hem mag verwachten op monumentengebied.

De synergie van wethouder Frank van Beers

Monumenten

met toegevoegde waarde

Uit zijn eerste woorden blijkt dat wethouder Van Beers (43) monumentenzorg breder ziet dan alleen de binnenstad. 'We zitten in een stad waarin je meteen aan de binnenstad denkt als je het over monumenten hebt. Maar er is meer. Kijk maar naar de oude gebouwen die je hebt in Rosmalen, Engelen en, niet te vergeten, Bokhoven. Daarnaast denk ik aan het monumentale landschap dat we kennen. En dan heb ik het niet alleen over boerderijen die de moeite waard zijn, maar ook over landschappelijke monumenten als een oude dijk, een historische terp.' In één adem noemt Van Beers ook de stads- en dorpsgezichten die gekoesterd verdienen te worden. Daarbij denkt hij onder andere aan de Dorpsstraat van Rosmalen, aan Engelen en, vooral, Bokhoven, maar ook aan de wijk 't Zand, die voor hem 'stadsgezichtbepalend' is.

Wethouder Van Beers gaat er prat op een nieuwe visie te hebben ontwikkeld op het monumentenbeleid. 'In het verleden was het beleid gericht op het handhaven van en waar nodig restaureren/conservieren van monumenten. Dat was goed beleid. Daardoor hebben we een schat aan monumenten. Ook nu is onze stelregel: een monument moet je beschermen, maar in die bescherming willen we tegelijkertijd de bruikbaarheid van het monument inpassen. Daarmee bedoel ik: probeer een functie te vinden die het gebouw verdraagt; probeer een goede synergie tussen gebouw en bestemming te bewerkstelligen.' Als voorbeeld noemt de monumentenwethouder het stadhuis, dat in 's-Hertogenbosch bestuurscentrum is gebleven, terwijl elders de meeste stadhuizen leeg staan of museum zijn geworden of iets dergelijks. En waar je alleen nog komt om te trouwen. 'Wij kiezen daar niet voor. Wij handhaven het stadhuis als bestuurscentrum. Zoals het dat ook al was in de Middeleeuwen.'

Maar ook de Binnendieze - 'na 25 jaar een monument van klasse' - wordt door Van Beers als bewijs voor het nieuwe beleid opgevoerd. 'Monumenten moet je voor het nageslacht bewaren. Maar dat wil niet zeggen dat je een monument moet restaureren en er verder af moet blijven. De vraag is wat doe je ermee. De bruikbaarheid erbij betrekken. Het gebruik ervan is van groot belang. Door aan een monument een functie te verbinden zul je dat monument beter en langer bewaren. Monumenten krijgen op die manier alleen maar meer waarde.' Maar nieuw beleid? Dat is sinds de wederopstanding van het

Recht gedaan aan Rosmalen

Anders dan zijn collega van Rosmalens Belang heeft de 'Rosmalense' wethouder Frank van Beers zich in de kwestie van het gemeentewapen geconformeerd aan het (meerderheids)standpunt van B. en W. De prijs die een Rosmalense christendemocraat moest betalen door aan te schuiven bij het CDA in 's-Hertogenbosch?

Van Beers legt uit: 'Een wapen is wat bijzonders. Het is historie. Daar mag je niet zomaar wat aan veranderen of toevoegen. In mijn optiek was de keuze dan ook: het bestaande wapen handhaven of kiezen voor een geheel nieuw wapen. Wijze mensen hebben ons geadviseerd. Die hadden goede argumenten om het wapen van de stad te handhaven. Voor mij reden om het advies te volgen en het wapen te nemen waarmee 's-Hertogenbosch zich altijd heeft gerepresenteerd.'

Bovendien: 'Als je iets van Rosmalen aan het stadswapen van 's-Hertogenbosch had willen toevoegen, zou je dat ook met symbolen van Empel, Engelen en Bokhoven moeten doen. Dan ga je rotzooien. Wel wordt een nieuwe vlag gemaakt. Daarin zal de verbondenheid van de vijf vroegere gemeenten worden gesymboliseerd.'

Verder: 'Rosmalen is een gemeente geweest met een eigen dorpswapen. Uit 1851. Dat blijft gehandhaafd. Dat is en blijft herkenbaar. Het was gemakkelijker geweest mee te gaan met de lobby vanuit Rosmalen, maar ik meen uit de grond van mijn hart dat ik dan meer voor Rosmalen had verpest dan nu. Nu blijft het eigen wapen prominent behouden.'

Tenslotte: 'Ik heb wel getwijfeld in het begin, maar ik meen dat uiteindelijk recht is gedaan aan de historie, recht gedaan ook aan Rosmalen.'

Dorpsstraat Rosmalen, 1999
(Foto: Stadsarchief)

oudste stenen huis van 's-Hertogenbosch dat De Moriaan volgens de overlevering is, moeilijk vol te houden, prachtig VVV-kantoor als het nadien is. Onverdroten voert wethouder Van Beers echter de stadstuinen aan, die zijn voorzien bij een aantal leegkomende grote complexen als de vroegere pedagogische academies Mariënborg, met in de toekomst een kantoorfunctie, en de Papenhulst (woonfunctie). Dergelijke oases ziet wethouder Van Beers als een toegevoegde waarde.

Bij de voorgenomen restauratie van de vestingwerken van de stad gaat het Van Beers eveneens om 'meer dan alleen maar zorgen dat het cement weer goed komt te zitten en de boel niet inzakt'. 'Ook de vestingwerken moeten een toegevoegde waarde krijgen door het water dat onlosmakelijk bij de stadswallen hoort, terug te brengen en door ervoor te zorgen dat je op bepaalde plekken kunt lopen, niet alleen óp de vestingwerken maar ook buitenom (loopbruggen) waardoor je de vesting beter kunt beleven.'

Tot groot verdriet van de 'echte' monumentenliefhebber wil het terugbrengen van het water langs de vestingmuren niet zeggen dat de stadsgracht in oude luister zal worden hersteld. De 'goot' op het dak van de parkeergarage die bij het Vonk en Vlamterrein is voorzien, is niet meer dan een nepgracht. Maar ook niet minder, haast wethouder Van Beers zich daaraan toe te voegen. 'Waar wij voor kiezen is de parkeergarage dieper aan te leggen. Door water tegen de muur te zetten zul je de vesting beter als zodanig ervaren. Als je straks vanaf de Pettelaarseweg kijkt kom je echt een vesting binnen. Dat kun je nu niet zeggen.'

In zijn beleid richt wethouder Van Beers zich niet alleen op het behoud van bestaande monumenten. 'We strekken onze zorg ook uit naar gebouwen, die een monument kunnen worden.' De wethouder verwijst in dit verband naar het onlangs gepubliceerde Monumenten Selectie Plan (MSP), een inventarisatie van gebouwen uit de periode 1850-1940 die vroeg of laat de status van (rijks)monument verdienen. 'Met het MSP beogen we dat ook op die gebouwen bescherming komt te liggen.' Intussen wil Van Beers niet nalaten er met nadruk op te wijzen dat het niet

goed zou zijn alleen 'historiserend' bezig te zijn. 'Dan krijg je een slap aftreksel van wat je werkelijk had. Het gaat er om het goed wat je hebt, ook al is het op dit moment nog geen monument, te handhaven voor de toekomst.'

Wethouder Van Beers mag dan geboren zijn in 's-Hertogenbosch, hij is al zo'n 22 jaar Rosmalenaar, waar hij tenslotte wethouder werd. We zijn bij hem dan ook aan het goede adres om het eens over de eerder genoemde Dorpsstraat te hebben.

Want, zo luidt de vraag, wat valt daar nog te beschermen als het dorpsgezicht onherstelbare averij heeft opgelopen door een lelijke, 'eigentijdse' (?) staalconstructie die een gezellige winkelpassage beoogt te zijn, door nieuwbouw tegen de oude Lambertuskerk aan te plakken en een langgevelboerderij om te 'toveren' tot warenhuis met stadsallure ('Multi House!'), nota bene met een modegrill als 'penthouse' er bovenop???

Rosmalen bleef dan ook lang niet zo mooi bestaan als de slogans tegen de annexatie wilden doen geloven.

Wethouder Van Beers is zo eerlijk te bekennen dat ook hij zijn twijfels heeft bij de wijze waarop de zogeheten Vreeburgpassage zich verhoudt tot de monumentale Lambertus. Om onmiddellijk te vergoeilijken: 'Het is gebeurd in de tijd dat Rosmalen ineens die grote stap moest maken die voor zijn toekomst nodig werd geacht. Dat is geen verwijt naar mijn voorgangers. Het is echter wel duidelijk dat je zoiets geen tweede keer mag doen. In die zin heb ik ervan geleerd.'

Onverminderd enthousiast etaleert wethouder Van Beers vervolgens zijn visie op het centrum van Rosmalen.

'Het is belangrijk voor Rosmalen dat het centrum een plek is waar mensen elkaar kunnen (blijven) ontmoeten. De Dorpsstraat is het kloppend hart van dat centrum. Als je de structuur niet handhaaft, maak je iets kapot. Maar je zult, met het oog op de voorziene woningproductie in 'De Grote Wielen', moeten bouwen in en aan de Dorpsstraat.' Maar, voegt hij daar ogenblikkelijk aan toe, 'het specifieke karakter van de Dorpsstraat moet worden behouden. Buiten lopen is een kenmerk van een dorpscentrum. Daar past geen overdekt winkelen zoals in De Helftheuvel, hoe mooi dat winkelcentrum op zich ook is geworden. Maar de Dorpsstraat zal wel alle voorzieningen moeten hebben die je ervan

mag verwachten. Echter niet in de vorm van een gesloten 'Manhattan-gevel'. Met verschil in geledingen, schuine daken enz. moet het dorps karakter behouden blijven, waarbij wij echter ook het 'gerafeld' beeld dat de Dorpsstraat nu kent rustiger willen maken, onder andere door het aanbrengen van een sober wegdek.

De rust die er nu stedenbouwkundig noch architectonisch is, moet worden teruggebracht op een niveau dat een dorpsstraat moet zijn.' Ook in deze planontwikkeling - met name van de hoek van de oude smederij van Pennings tot en met de boerderij van Buys - staat Van Beers synergie voor en wel tussen 'het dorp dat het was in 1930 en wat het in 2020 zal zijn'.

Over synergie gesproken. Van Beers: 'Daarom ben ik zo blij met de combinatie van stadsontwikkeling en monumentenzorg, zoals ik die nu in portefeuille heb.'

Bronnen

- Archief afdeling Bouwhistorie, Archeologie en Monumenten Gemeente 's-Hertogenbosch.
- A.F.O. van Sasse van Ysselt, *De voornamen huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch*, 3 dln. ('s-Hertogenbosch 1910).
- J.A.M. Roelands, *Straat in, Straat uit* ('s-Hertogenbosch 1984).